

Kontaktperson:
Sofi Almqvist, Geoforum Sverige
sofi.almqvist@geoforum.se
070-321 64 88

Yttrande över Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55

Regeringskansliets diarienummer I2020/02346

Regeringskansliet vill ha in synpunkter på förslagen och materialet över Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55. Geoforum Sverige har tidigare inkommit med synpunkter våren 2020 efter propåer om inhämtande av synpunkter på Öppna data-utredningen. Här följer Geoforum Sveriges yttrande över Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55.

Bakgrund

Utredningen föreslår en ny lag – lagen om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och företag. Syftet med lagen är att öka tillgänglighetsgraden och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, särskilt i form av öppna data. För att främja lagens tillämpning föreslås vissa förändringar i förordningen (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

Geoforum Sveriges synpunkter

Geoforum Sverige ser positivt på förslaget till den nya öppna data-lagen, som kommer möjliggöra mer öppna data i Sverige framöver.

Geoforum Sveriges medlemmar samlar in, producerar, tillhandahåller, analyserar och visualiserar geodata – data kopplade till en eller flera platser. Standardiserade data av god kvalitet och väl beskriven digital access till dessa data är grunden för digitaliseringen. Tillgång till och användning av kvalitativa öppna geodata är viktigt för den digitala utvecklingen i samhället och för att underlätta innovativa lösningar till gagn för ett hållbart samhälle. Geoforum har under flera år arbetat med frågan om öppna geodata och har initierat studier samt genomfört seminarier och konferenser. Geoforum fokuserar på geodata i svaret, som utgör en betydande del i de datamängder som Lantmäteriet föreslår ska klassas som värdefulla.

Genom en växande vidareförädling av avgiftsfri geodata uppkommer stor samhällsnytta. Nya företag kommer att etableras och flera befintliga företag kommer att utvecklas. Inom Proptech och Fintech kommer användningen av geodata kraftigt att öka när öppna och avgiftsfria geodata tillhandahålls. Företag som finns i andra länder där öppna geodata redan finns, kommer att etablera sig på svenska marknaden. Tillväxt inom AI, AR och VR kommer också att öka användningen av geodata när avgiftsfria geodata erbjuds samt helt nya techsegment och affärsmodeller kommer dyka upp för att lösa de samhällsutmaningar som finns inom exempelvis klimatområdet.

För att underlätta användningen av öppna geodata är det mycket viktigt att det är enkelt för alla. God tillgänglighet genom maskinläsbarhet säkras genom öppna format och att standarder finns och används för API:er och licenser.

Kvalitetsbrister i offentliga data kommer att synliggöras, när fler kommer att använda och förädla geodata. Det är önskvärt att geodatamyndigheter och kommuner har resurser för viss insamling av nya data och kvalitetsförbättring av befintliga data.

Geoforum Sverige tillstyrker förslaget ”Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55” med nedanstående kommentarer.

- Det är positivt att geodata klassas som ”särskilt värdefulla datamängder”, men det borde inte begränsas till endast dessa ”särskilt värdefulla datamängder”. Det borde vara norm för all myndighetsdata om Sverige vill bli bland de bästa på öppna data.
- Förslaget innehåller möjligheter till undantag för att öppna upp data. Dessa möjligheter bör begränsas.
- Principerna inbyggd öppenhet och öppenhet som standard saknas i förslaget trots EU-direktivets (artikel 5.2) klara ambition
- Det finns risker till godtycke i lagens tillämpning om inte det tydligt framgår att myndigheter faktiskt ska och inte bara bör göra information tillgänglig.
- Möjligheten till undantag i max två år, som nu ges, är för lång och bör justeras.
- Kraven kring behovet av öppna och standardiserade licenser och format - som finns i det ursprungliga EU-direktivet, bör tas med. Det kan få stor betydelse för den praktiska tillämpningen om det saknas.
- För Geoforums medlemmar är det en mycket central och viktig fråga att nödvändigt skydd för säkerhetskänslig information och personuppgifter kan upprätthållas.
- Resurser kan behöva tillföras som kompensation för bortfall av avgifter och för att tillgodose samhällets behov av kvalitetssäkrade geodata. ”
- Kunskaps- och kompetensutveckling behövs både hos myndigheter och näringslivet när den nya lagstiftningen och tillämpningsregler ska på plats.

Om Geoforum Sverige

Geoforum Sverige är en nationell intresseorganisation som verkar för att öka insikten om betydelsen av geodata inom smart och hållbar samhällsutveckling.

Vi är en medlemsdriven förening med medlemmar som är statliga myndigheter, kommuner, företag, högskolor/universitet och andra organisationer som samlar in, producerar, tillhandahåller, analyserar och visualiserar geodata.

Föreningens vision och fokusområden: *Geoforum Sverige – drivande inom smart och hållbar samhällsutveckling genom geodata och digitalisering.*

- Digital samhällsbyggnadsprocess och smarta hållbara samhällen med hjälp av geodata.
- Öppna geodata för ökad digitalisering och samhällsnytta.
- Ökad kunskap och kompetens inom och genom geodata.

Sofi Almqvist
VD Geoforum

Jenny Carlstedt
Ordförande Geoforum